

Olga Lipińska

Łączany, pow. Szydłowiec

Informator Archeologiczny : badania 6, 201-202

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanowisko położone jest na prawym brzegu Raby, silnie zniszczone przez orkę. Badania prowadzone w latach 1965-67 wykazały, że był to obiekt dwuczłonowy składający się z grodu właściwego i przylegającego do niego od północy, podgrodzia. Kształtem i dużymi rozmiarami nawiązuje on do założeń typowych dla starszej fazy wczesnego średniowiecza, natomiast dotychczasowe materiały archeologiczne wskazywały na istnienie tutaj grodu dopiero w okresie X/XI- połowy XIII wieku. Wyjaśnienie chronologii umocnień obronnych było więc głównym celem prac wykopaliskowych prowadzonych w bieżącym roku.

Na majdanie grodu odkryto dwie warstwy kulturowe; starszą i młodszą. Warstwa starsza- stanowiąca pozostałości osady otwartej - zalegała na głębokości 1,20 - 1,40 m i zawierała drobne skorupy z VII-IX wieku. Warstwa młodszą występowała na głębokości 0,72 - 1,00 m i oddzielona była od poprzedniej cienką smugą gliny bez zabytków ruchomych.

Z młodszym poziomem osadniczym łączyła się wyraźnie destrukcja wału otaczającego majdan, co świadczy o współczesności chronologicznej obydwu elementów. Zabytki odkryte w warstwie reprezentowane są przez typowe formy ceramiczne charakterystyczne dla XI-połowy XIII wieku oraz fragment podkowy żelaznej, grot do strzały z łuku z tulejką i dwoma^a zadziórami, a także kości zwierzęce, polepę, węgle drzewne, itp. Materiały te pozwalają zatem datować istnienie grodu na młodszą fazę wczesnego średniowiecza / XI - połowy XIII wieku/.

ŁĄCZANY, pow. Szydłowiec

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Olga Lipińska,
Finansowało Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Osadnictwa z okresu halsztackiego i lateńskiego oraz wczesnośredniowiecznego.

Badania prowadzono na tarasie nadzalewowym szerokiej doliny Modrzejowicy, na lekkim ~~skłonie~~ wzniesieniu wrzynającego się w podmokłe łąki i bagna. Dawniej przepływał strumień, obecnie przechodzi rów melioracyjny. Miejsce to nosi nazwę "Starej Wsi".

Osada ulega systematycznemu niszczeniu wskutek orki.

W warstwie kulturowej, o miąższości dochodzącej do 15-20 cm, niekiedy całkowicie prawie zniszczonej znajduje się materiał ceramiczny pochodzący z końca III fazy okresu wczesnośredniowiecznego. Jednocześnie występują nieliczne fragmenty

ceramiki wcześniejszej z II fazy oraz skorupy naczyń ręcznie lepionych o powierzchni silnie chropowatej z gruboziarnistej gliny. Są one wtrętami z warstwy II starszej niż wczesnośredniowieczna, prawie całkowicie zniszczonej. Skorupy te są mało charakterystyczne, co utrudnia datowanie.

Z ostatniej fazy okresu wczesnośredniowiecznego pochodzą cztery jamy ze zniszczonymi paleniskami kamiennymi. Jedną z nich najciekawsza jest dwufazowa. W jej części górnej występuje ceramika z końca okresu wczesnośredniowiecznego, w dolnej - wśród przepalonych kamieni i popiołu - ceramika z II fazy. Oprócz wyżej wymienionych obiektów wystąpiły jeszcze trzy jamy wczesnośredniowieczne w znacznej części zniszczone przez orkę oraz dwie jamy z okresów starszych, z ubogim materiałem ceramicznym. Jedną z nich zniszczył częściowo obiekt wczesnośredniowieczny. Według wstępnej chronologii jamy te mogą pochodzić z końca okresu halstańskiego i początku okresu lateńskiego [?]. Poza ceramiką znaleziono jeszcze dwa prawie kompletne szkielety zwierzęce. Ponadto kłębaczek akroniowy esowaty, osadkę kamienną, nożyki żelazne, przedmiot ołowiany / być może odważnik ?/, podkówkę do buta i nieokreślone bliżej przedmioty żelazne.

Z racji intensywnego niszczenia powyższego stanowiska przewiduje się prowadzenie dalszych prac wykopaliskowych .

MASŁOWICE, pow. Wieluń

Muzeum Ziemi Wieluńskiej
w Wieluniu

Badania prowadził mgr Bogusław Abramek.

Finansował WKZ w Łodzi. Trzeci sezon badań.

Cmentarzysko szkieletowe, typu rzędowego

z XI-XII wieku.

Ogólny układ grobów oraz wyniki tegorocznych badań wskazują, że możemy już mówić z dużym prawdopodobieństwem o całkowitym przebadaniu stanowiska, jakkolwiek należy jeszcze sprawdzić jego północno-wschodnią granicę.

Na badanym cmentarzysku odkryto 85 grobów szkieletowych tworzących pięć zasadniczych rzędów. Wydaje się, że ogólna liczba grobów była pierwotnie nieco większa, gdyż od strony południowej przylega do niego plańnica eksploatowana w okresie międzywojennym.

Wszystkie odkryte groby rozrzucone były na stosunkowo niewielkiej przestrzeni o wymiarach około 20 x 35 m co powodowało znaczne zagęszczenie pochówków.

Zmarłych grzebano w dość regularnych, prostokątnych jamach grobowych orientowanych po linii W-Z, z niewielkimi odchyleniami na Pn- lub Pd. Tylko dwa groby położone na skraju po stronie północno-wschodniej cmentarzyska miały orientację zbliżoną do linii Pn.-Pd.